

Доброго дня! Тема уроку. Текст як одиниця спілкування. Етапи підготовки тексту виступу. Види читання і записування тексту виступу. Естетика тексту

Увага! Виконані завдання надсилати за електронною адресою:

moshev2020@icloud.com

ХІД УРОКУ

План заняття

- 1.Текст як одиниця спілкування.
- 2.Етапи підготовки тексту виступу.
- 3.Види читання і записування тексту виступу.
- 4.Естетика тексту.

1. Опрацювання матеріалу

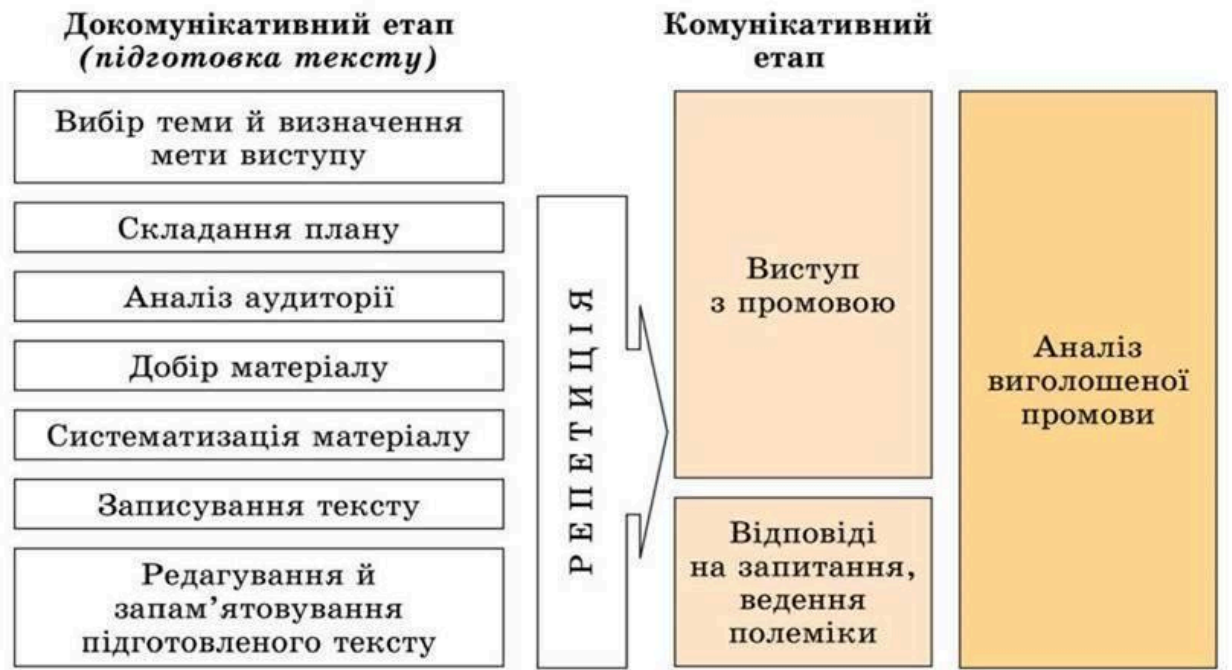
Текст — це витвір мовленнєвого процесу, що відзначається завершеністю, об'єктивований у вигляді письмового документа, літературно опрацьований відповідно до типу документа, витвір, який складається із заголовка і ряду особливих одиниць (надфразових єдностей), об'єднаних різними типами лексичного, граматичного, логічного, стилістичного зв'язку, і має певну цілеспрямованість і прагматичну визначеність

Найістотнішими текстовими ознаками є (А. П. Загнітко):

- цілісність;
- зв'язність;
- структурна організованість;
- завершеність.

Текст	Текст (лат. textum - тканина, поєднання) – це група речень, розміщених у певній послідовності та пов'язаних одне з одним за змістом і за допомогою різних мовних засобів.
Ознаки тексту	Для тексту характерні такі ознаки: зв'язність (речення розміщені в певній послідовності, яка відображає логіку розвитку думки, кожне наступне речення продовжує й доповнює інформацію попереднього); комунікативність (текст створюють для передачі інформації); членованість (текст членується на речення, складні синтаксичні цілі, а також на параграфи, розділи тощо); інформативність (висвітлюючи якусь тему, текст містить у собі певний обсяг фактичних даних, певну інформацію).

2. Етапи ораторської діяльності



Самостійна робота з текстом

- Прочитати. Укласти пам'ятку у вигляді вимог до написання тексту виступу оратора.

Кожний виступ складається з трьох основних частин: *початку* (вступу), *основної частини* і *закінчення* (висновків).

Початок виступу має велике значення, бо саме на цьому етапі промовець має розв'язати кілька важливих завдань, від яких залежить успіх цього виступу: подолати хвилювання і набути впевненості; встановити контакт із слухачами, завоювати їхні симпатії; зацікавити аудиторію темою свого виступу; стисло схарактеризувати загальний зміст виступу і розподілити його на окремі питання.

З'явившись перед аудиторією, слід привітатися з присутніми, витримати паузу, подолати внутрішнє хвилювання й почати виступ із чогось цікавого або із суті питання, уникаючи шаблону. Це може бути випадок із життя, парадоксальне формулювання, приказка, прислів'я чи афоризм. Потім коротко охарактеризувати зміст, завдання промови, а також часткові питання, на яких оратор передбачає зупинитися.

Виклад змісту *основної частини* слід здійснювати за принципом від простого до складного, стежачи, щоб, з одного боку, усе, що говориться, було

зрозуміле слухачам, а з іншого, щоб не було банальним, усім відомим. Інформація може упорядковуватися різними способами:

- у хронологічній послідовності, коли потрібно викласти події чи схарактеризувати певний процес роботи;
- у формі опису певного предмета, явища, пояснення його будови, функцій, істотних ознак тощо;
- шляхом переліку основних пунктів, характеристик, прикладів застосування, переваг;
- шляхом викладу певних тез, їх аргументації.

До найцікавіших форм викладу належить розповідь; найменш цікавим з-поміж інших типів мовлення є опис, рівень інтересу до роздуму залежить від актуальності порушеної проблеми, глибини, переконливості аргументації висунутих тез, доступності самого викладу.

У закінченні (*висновках*) виступу промовець узагальнює основні думки, робить підсумок виступу, надаючи йому логічної завершеності, закінченості, цілісності і тим самим посилюючи вплив на слухача (*За Л. Скуратівським*).

Риторичний практикум

Серед поданих заголовків промов обрати 2-3, які найбільше вас зацікавили і які ви неодмінно хотіли б послухати. Обґрунтувати свій вибір.

1. Океан. 2. Що сталося в Нью-Йорку? 3. Спорт в англійському коледжі. 4. Як треба вивчати мову? 5. Наскільки чесною має бути реклама? 6. Кращий фільм року. 7. Сучасне обладнання ферм. 8. Життя серед ескімосів. 9. Найвидатніший із моїх учителів. 10. Мер нашого міста.

Прочитати подані назви виступів. Які з них відповідають вимогам, а які — ні?

1. Українська культура. 2. Чудеса квітів. 3. Необхідні реформи в освіті. 4. Пташині гнізда. 5. Як слід вивчати історію? 6. На захист народної пісні. 7. Поезія Івана Франка. 8. Що таке світовий банк?

Дослідження-порівняння

Опрацювати теоретичний матеріал за підручником, а потім подану опорну схему (див. додаток). Дослідити й порівняти види читання.

Підготувати усну розповідь з опорою на теоретичний матеріал про види читання.

Творче спостереження з елементами аналізу

► Промова Стіва Джобса перед випускниками Стенфордського університету є ідеальною з точки зору риторики. Прочитати текст його другої історії. Дібрати до нього заголовок. Яке речення передає основну думку висловлювання?

МОЯ ДРУГА ІСТОРІЯ ПРО ЛЮБОВ І ВТРАТИ

Мені пощастило — я знайшов те, що люблю по життю робити досить рано. Woz і я заснували Apple у гаражі моїх батьків, коли мені було 20. Ми посилено трудилися, і через десять років Apple виросла з двох чоловік у гаражі до \$ 2-мільярдної компанії з 4000 працівників. Ми випустили наше найкраще створення — Макінтош — роком раніше і мені тільки-тільки виповнилося 30. І потім мене звільнили. Як вас можуть звільнити з компанії, яку ви заснували? Ну, у міру росту Apple ми наймали талановитих людей, щоб допомагати мені управляти компанією і в перші п'ять років все йшло добре. Але потім наше бачення майбутнього стало розходитися, і ми, кінець кінцем, посварилися. Рада директорів перейшла на його бік. Тому в 30 років я був звільнений. Причому публічно. Те, що було сенсом всього мого дорослого життя, пропало.

Я не знав, чого робити кілька місяців. Я відчував, що підвів минуле покоління підприємців — що втратив естафетну паличку, коли мені її передавали. Я зустрічався з David Packard і Bob Noyce і намагався перепросити за те, що накоїв. Це було публічним провалом і я навіть думав про те, щоб втекти куди подалі. Але щось повільно стало прояснюватися в мені — я все ще любив те, що робив. Хід подій в Apple лише злегка усе змінив. Я був відкинутий, але любив. І, врешті-решт, вирішив почати все спочатку.

Тоді я цього не розумів, але виявилось, що звільнення з Apple було кращим, що могло було статися зі мною. Тягар успішної людини змінився легковажністю початківця, менш упевненого в чому-небудь. Я звільнився і увійшов в один з найкреативніших періодів свого життя.

Протягом наступних п'яти років я заснував компанію NeXT, іншу компанію, названу, Ріхар і закохався в дивовижну жінку, яка стала моєю дружиною. Ріхар створив найперший комп'ютерний анімаційний фільм, Toy Story, і є тепер найуспішнішою анімаційною студією у світі. У ході різючих подій Apple купила NeXT, я повернувся в Apple, і технологія, розроблена в NeXT, стала серцем нинішнього відродження Apple. А Laurene і я стали чудовою родиною.

Я впевнений, що нічого з цього не трапилося б, якби мене не звільнили з Apple. Ліки були гіркими, але пацієнтові вони допомогли. Іноді життя б'є вас по голові цеглою. Не втрачайте віри. Я переконаний, що єдина річ, яка допомогла мені продовжувати справу, була та, що я любив свою справу. Вам треба знайти те, що ви любите. І це так само правильно для роботи, як і для стосунків. Ваша робота заповнить велику частину життя і єдиний спосіб бути повністю задоволеним — робити те, що по-вашому є великою справою. І єдиний спосіб робити великі справи — любити те, що ви робите. Якщо ви ще не знайшли своєї справи, шукайте. Не зупиняйтеся. Як це буває з усіма серцевими справами, ви довідаєтеся, коли знайдете. І, як будь-які гарні відносини, вони стають краще і краще з роками. Тому шукайте, поки не знайдете. Не зупиняйтеся.

Післятекстові завдання

- Чи відоме вам ім'я Стіва Джобса?
- Чи відомо вам, що його вважають блискучим промовцем, генієм публічних виступів. Які засоби встановлення контакту з аудиторією використав Стів?
- Випишіть ключові слова промови.

Творче моделювання

► Познайомитися з правилами запису тексту, конспекту. Змоделювати запис поданого висловлення, дотримуючись естетики та правил оформлення тексту.

Правила запису тексту, конспекту

1. Запис має бути компактним, щоб на сторінці вмістилося якомога більше тексту — це покращить його огляд.

2. У тексті потрібно використовувати виділення та розмежування:

- підкреслення (для заголовка, підзаголовків, висновків, відокремлення однієї теми від іншої). У процесі первинного запису виділення краще робити робочим кольором; у процесі вторинного опрацювання виділення краще робити іншим кольором (при цьому не перетворюйте текст на яскравий малюнок);
- відступи (для позначення абзаців, пунктів плану);
- пропуски (для виокремлення однієї думки від іншої);
- нумерацію;

- виділення тексту за допомогою рамки (визначення, правила, терміни, закони).

3. Записуючи текст, необхідно робити скорочення, умовні позначення.

ІГРОМАНІЯ: НЕБЕЗПЕЧНО? ІГРОМАНІЯ: НЕБЕЗПЕЧНО!

Дедалі небезпечнішим стає вплив сучасних телекомунікаційних технологій на духовне здоров'я підлітків.

Одночасно з перевагами, що їх надають високі технології, зарубіжні й вітчизняні дослідники застерігають від бездумного й безконтрольного використання комп'ютерів, Інтернет-ресурсів, мобільних телефонів. З'являється нова небезпека Інтернет-психози. Британські лікарі стверджують, що сучасні гаджети викликають звикання, подібне наркотикам.

Крім того, дедалі більше стає хворих на лудоманію (залежність від гри). Психологи б'ють тривогу, що пристрастю до гри уражено 10 відсотків людей у світі, більшість серед яких — молодь. У багатьох із них вона перетворюється на хворобу. У зв'язку з цим ігроманію Всесвітня організація охорони здоров'я офіційно визнала хворобою XXI століття.

Надмірне захоплення комп'ютером порушує фізичне здоров'я, забирає сон, розвивається надмірна вага. До ознак ігроманії відносять сухість очей, відсутність апетиту, неохайність. При цьому соціальна активність, домашня та професійна діяльність відходять на другий план, поступаючись грі. Серйозне втягування в гру відбувається за кілька тижнів, а іноді годин.

На жаль, сьогодні спеціалізованих центрів для лікування ігрової залежності в Україні не існує. Тоді як у Кореї, Китаї, країнах Західної Європи та Америки діють подібні центри, цією проблемою активно займається держава у співпраці з громадськістю.

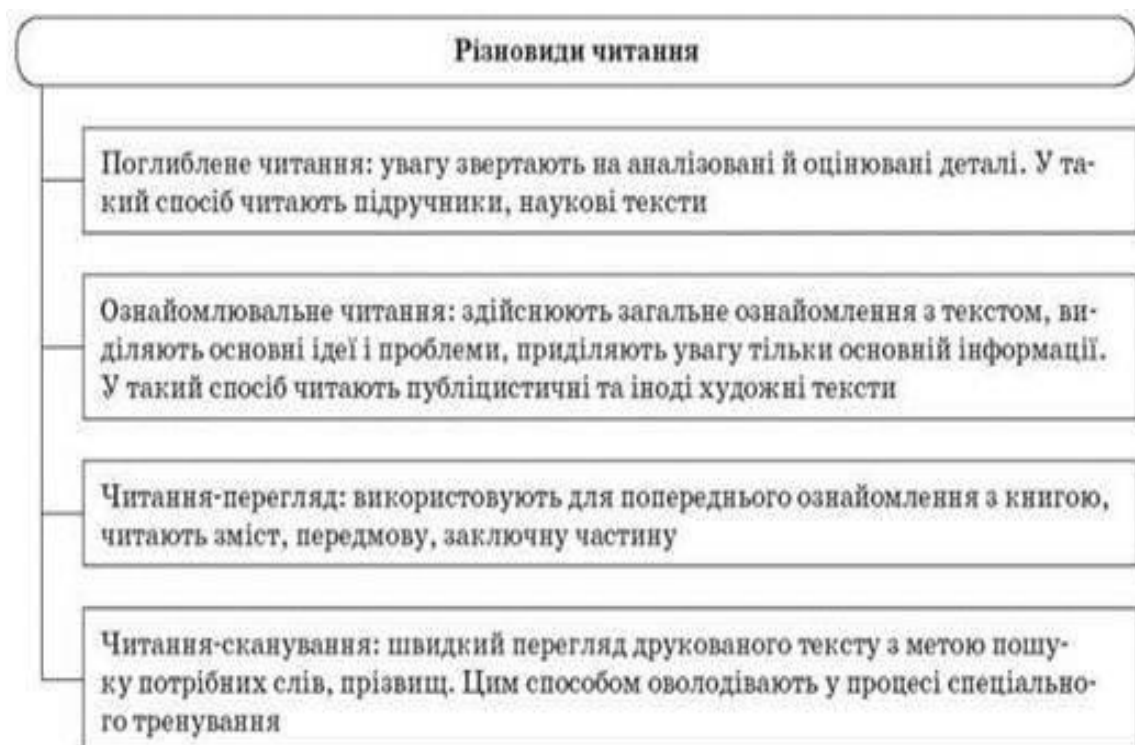
Така ситуація негативно впливає на формування психічного здоров'я, здорового способу життя, ціннісних орієнтацій дітей і підлітків. Відсутність інформації щодо цієї проблеми, психологічної допомоги ще більше ускладнює проблему (*За І. Жановою*).

► Переглянути відео промови Олександра Довженка, яка була виголошена в Москві в 1943 році, коли наш народ переживав страшні роки війни з фашистською Німеччиною. І звучала вона — в Москві — українською мовою. Користуючись пам'яткою «Як вести записи з голосу», скласти тези промови.

Як вести записи з голосу

1. Не починайте записувати з перших слів мовця, вислухайте думку та зрозумійте її.
2. Не намагайтеся записувати все дослівно, відкидайте другорядні слова.
3. Скорочуйте слова, по можливості замініуйте їх опорними значками. Після скорочення залишайте місце, щоб закінчити запис удома.
4. Намагайтеся писати швидко.
5. Виконуйте загальні правила ведення конспекту.
6. Найближчим часом (удом) опрацюйте текст свого конспекту (виправте стиль, відредагуйте помилки, підкресліть головне тощо)

Додаток



Прочитати афоризми. Висловити власні думки, відповідаючи на запитання. Як побудовано риторичний текст? Прокоментувати вислови ораторів. Якої думки дотримуетесь ви? Чи обов'язково писати текст промови?

1. Як корабель продовжує рухатися, коли починають гребти, так і промова, діставши поштовх від письмових заміток, продовжує йти тим самим шляхом навіть тоді, коли виписки вже скінчилися (*Цицерон*). 2. Я, хто не писав виступів, дозволю собі сказати молодим ораторам: нічого не пишіть заздалегідь, не витрачайте марно час, не покладайтесь на допомогу цих творів, складених у кабінетах (*А. Коні*). 3. Лише за допомогою написання можна досягти прекрасної промови (*Квінтіліан*). 4. Уся сила оратора — в умінні підкорити собі слухача (*За Л. Скуратівським*). 5. Красномовство повинне довести, насолодити, схвилювати, вплинути (*Цицерон*)

Домашнє завдання

1. Опрацювати § 15 (с. 62 - 66).

2. Виконайте вправу з підручника (завдання 143).

Підготуйте інформацію та план промови для виступу на одну з таких тем: «Найбільший скарб - здоров'я», «Кожен має право на щастя», «У злагоді з природою й людьми», «Життєві пріоритети».